

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstotnica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste.

Štev. 11.

V Ljubljani, v soboto dne 17. junija 1911.

Leto I.

Bienert po volitvah.

Famozna Bienertova vlada je razpustila državni zbor, ker ni šlo na noben način več naprej in se ni dal položaj rešiti drugače. kakor da odstopi vlada, ali pa da odločijo volilci. Bienert ni hotel demisionirati, ker ne bi bil mogel ponoviti svoje božične komedije; dvakrat zaporedoma se ne more na vidno odstopiti, resen odstop bi mu pa prizadejal prehude bolečine. Torej je rajši razpustil parlament in razpisal nove volitve.

To se zgodi včasih tudi v drugih državah. Na Angliškem so imeli lani kar v enem letu dvakrat volitve. Ali če angleška vlada razpusti parlament, tedaj res apelira na volilce. Ministri hodijo na shode in sestanke, agitirajo, razvijajo svoj program, razlagajo svoje namene, prepričujejo volilce. Baronu Bienertu se to zdi najbrže izpod njegove časti; povrh tega pa je tudi prekomoden za tako delo. Po razpustu je objavil v dunajskem uradnem listu znano izjavo, katero mu je sestavil kakšen sekcijski načelnik, pozivljajoč meščanske stranke, naj se združijo proti socialnim demokratom, potem je navil slavni § 14. in si z njim dovolil, kar se mu je zdelo potrebno za vladanje, volitve pa je lepo prepustil strankam.

Baron Bienert ni imel posebne sreče s svojo parolo. Ravno tam, kjer je najbolj želel, mu je splaval kompromis po vodi. Združili so se pač mladoletci z narodnimi socialisti, katerim je pristopilo še par drugih kričavcev in ta kompromis je bil z vsem povdankom naperjen proti socialnim demokratom. Ali vsaj takrat je bila ta združitev le deloma zanimiva za Bienerta, zakaj takrat je moral tudi Kramarjeve in Klossačeve čete smatrati za opozicijo. Njemu pa je šlo za to, da si okrepi vladno večino in to je moral iskati pred vsem pri Nemeih, na katere se je bil ves čas v prvi vrsti opiral. Priporočal je torej nemško-meščanski kompromis, to se pravi kompromis nemških nacionalcev oziroma naprednjakov s krščanskimi socialisti.

Glavarji bi bili zelo radi ustregli Bienertu. Razpoloženje za svobodomiselnost-klerikalno zvezo je bilo jako veliko pri voditeljih in posvetovanj so se pričela prav resno. Toda kmalu jih je bil konec, ker so se izmed volilcev oglasili jako odločni protesti. Opuštili so torej kompromis, ali obljubili so si, da si bodo pomagali pri ožjih volitvah.

Baron Bienert je šel spat, pa je prepuštil boj svojim pretorijancem. Menda je smatral svoj članek v „Wiener Abendpost“ za veliko delo. Namesto javne agitacije, namesto možatega boja za svoj obstanek je izročil svojo usodo vladnim strankam in pa tajnim silam, ki so imele prevzeti vlogo božje previdnosti. Proti socialnim demokratom niso nastopale samo nasprotnne stranke, ampak tudi znani „mero-

dajni faktorji“, ki imajo velik del volilne sreče v svojih rokah. „Gališke volitve“ niso bile le-tos samo na Gališkem, temveč tudi v mnogih krajih, ki so zelo oddaljeni od Galičije. Ko se snide parlament, se razkrije v njem sistem avstrijskega volilnega terorizma, da bo ostrmel svet v pričo Bienertove pravilnosti in nepristranosti. Zakaj nihče ne bi verjel, da se morejo n. pr. na Češkem leta 1911. voditi volitve tako, kakor so se v resnici vodile. Tudi o praktikah v nekaterih štajerskih okrajih, v Trstu, v Istri itd. se bo še govorilo. „Čistost“ avstrijskih volitev se bo tedaj pokazala v pravični luči.

Toda vse to Bienertu doslej ni prineslo zaželenega uspeha. Nemško nacionalne stranke niso napram letu 1907. še nič pridobile, krščanski socialisti pa so doživeli poraz, katerega še sami v svojih časopisih ne morejo ne utajiti, ne ozaljšati.

Ali pa popravijo ožje volitve Bienertov položaj? On želi to od srca. Ko je slišal, kako strašno so bili tepeni njegovi ljubljani Gessmanniti, je poklical svobodomiselnost in krščansko socialne generale k sebi in jim začel z milimi tožbami topovedovati, da je vendar socialna demokracija glavna sovražnica in da vse skupaj nič ne pomaga, če ne bo ta poražena. To pa bi šlo le tedaj, če bi svobodomiselnost in klerikalci pozabili na svoja politična načela in na svoje svetovne nazore, pa se vsaj za ožje volitve združili proti socialnim demokratom.

Liberalni komandanti so zmajevali z glavami, zakaj stvar je bila le nekam čudna. Ali nazadnje so svojemu voditelju obljubili, da store, kar bo mogoče. Izdali so res parolo, da naj se vzajemno podpirajo. Toda koliko velja to priporočilo, se pokaže še le v tork. Doslej se je kompromisno geslo ne le hladno, ampak naravnost nejevoljno, uporno sprejelo. Na Dunaju, kjer gre za življenje in smrt krščansko socialne stranke, se volilci puntajo, časopisi kakor „Neues Wiener Tagblatt“, „Neue Freie Presse“ pa kar pravijo, da ne pojde, kakor si žele generali. V planinskih deželah ni veliko bolje. Graška „Tagespost“ pravi, da hodijo voditelji po napačnih potih in da je kompromisni sklep kratkoma nerazumljiv. V rešitev krščanskih socialcev je torej skoraj nemogoče verjeti.

Kaj torej namerava gospod Bienert? Tudi če pride res nekoliko manj socialnih demokratov v parlament kakor zadnjič, je njegova večina tako ramponirana, da ne bo niti materialno niti moralno mogoče govoriti o Bienertovi zmagi. Na vsak način pa bo imela socialna demokracija še toliko moči, da bo napravila Bienertu marsikatero grenko uro, če pride njegov finančni minister z novimi davčnimi predlogi in če bodo kapitalistični priganjači trobili v boj proti delavskim pravicam.

Da bi še enkrat razpustil državni zbor, si bo baron Bienert premislil. Demisionirel mož ne bi rad. Njegovo zadnje upanje utegnejo biti še slovenski klerikalci. Na to mešetarstvo moramo biti pripravljeni. Če se pa to izvede, bo položaj za nas popolnoma jasen.

Boji za francosko starostno zavarovanje.

Razprava o francoskem starostnem zavarovanju postaja od dne do dne živahnejša. Ta zakon, ki je sam na sebi zelo klavern in ki ga je ljudski humor krstil za „zavarovanje mrličev“, deluje kakor smodnik v francoskem delavskem gibanju. Strankarsko vodstvo se je v tem vprašanju razcepilo na dvoje in poslanski klub je sledil temu vzgledu.

Ves spor se suče okrog dveh predlogov. Poslanec Guesde (izg. Ged) zahteva, da se pokrijejo stroški starostnega zavarovanja z obdačenjem dohodkov, presegaajočih letnih sto tisoč frankov. Poslanec Vaillant (izgovori Vejan) zahteva, da se zniža starostna meja, da se raztegne zavarovanje tudi na onemoglost, bolezen in brezposelnost in da se od prispevanja oproste vsi zavarovanci, ki zaslužijo manj kot 350 frankov v letu. Prvi predlog je podpisalo 28, drugi predlog pa 27 socialističnih poslancev.

Kdor trezno oba predloga premosti, takoj opazi, da se drug drugega dopolnjujeta in da so poslanci mirne duše ne da bi si mogli očitati nedoslednost.

Če stojimo socialni demokratje na stališču, da je družba zavezana skrbeti za stare in onemogle delavce, nas to ne more in ne sme ovirati, da sprejmemo tudi zahteve minimalnega programa, ki jih obsega Vaillantov predlog.

Delavci sodrugi! Spominjajte se volilnega in tiskovnega sklada!

NOVICE.

* **Volilni humor.** Neki kandidat je prejel to-le pismo: Cenjeni gospod doktor, volilec sem, voliti hočem, pa ne vem koga. Delali bodete, da naj čitam časopise, pa kako naj jih čitam, ko tako slabo vidim. Na shode ne morem, ker d-lam pozno v noč in se vračam domov šele ob 10. uri. Zato vas prosim, da pridite po deseti uri k meni in da mi govorite svoj kandidatski govor. Ako mi bo Vaš govor všeč, bom za Vas glasoval. Ženi bom naročil, da skuha čaja; rum imam dober, sem

ga doma sam napravil. Če pridite, si drug drugemu razloživa misli, in tako nama poteče čas. S spoštovanjem Vaš Ciril Pišveje.

* **Nemški nacionalci in krščanski socialisti** so že bili pri Bienertu. Izid volitev je ministrskega predsednika silno poparil, ker je tudi njegovo stališče omajano, če mu ne pomagajo ožje volitve. Zato je takoj povabil voditelje nemških svobodomiselnost in krščanskih socialcev k sebi in jim začel na dušo pihati, naj se vendar pri ožjih volitvah za božjo voljo združijo proti socialnim demokratom. Nekaj časa so planinski liberalci skomizgavali, nazadnje pa so vendar junaki postali figovci in nemški „Nationalverband“ je izdal geslo, da naj njegovi volilci povsod pomagajo krščanskim socialistem in socialnim demokratom. Povsod ta parola seveda ne bo držala. Na Dunaju so se ji že uprli. Odnotni centralni volilni komite nemških svobodomiselnost je izdal parolo, da se gre povsod proti krščanskim socialistem in najbrže bo pri ožjih volitvah na Dunaju večina krščanskih socialcev izginila s površja.

* **Dopusti ob žetvi c. kr. deželne brambe** leta 1911 so se določili sledeče: Deželno brambovski polki št. 3, 4, in 27 od 29. junija do 19. julija, deželno brambovski polk št. 26 od 3. do 23. junija.

* **Orožne vaje srednješolskih učiteljev.** Srednješolski učitelji častniki in častniški aspiranti bodo v bodoče pozvani k orožnim vavam zgolj ob šolskih počitnicah. Tisti, ki bi radi napravili orožne vaje ob končnih vajah (od srede avgusta do srede septembra), jih bodo delali zgolj, če se za to pisмено zavzame šolsko ravnateljstvo.

* **„Ville de Bruxelles“ na begu.** Belgijski zrakoplov „Vil de Brise“ je nastopil v ponedeljek neprostovoljno potovanje. Utrgale so se vrvi in balon je izginil v višave. K sreči je moštvo še pravočasno zapustilo zrakoplov. Vojaki so hoteli spraviti balon v zavetje, kar nastane močan veter in premetava zrakoplov nekaj časa semintja. Da si moštvo otme življenje, je izpustilo balon, ki je jadral odplul v višave; pozno po noči je padel na zemljo 40 kilometrov od Bruslja v bližini Löwena.

* **Abdul Hamid na Ogrskem.** Iz Velikega Varadina poročajo, da je pooblaščenec turške vlade iskal in našel v szathmarski stolici trajno bivališče za odstavljenega sultana Abdula Hamida. Kupil je tamkaj grad, kjer bo Abdul Hamid živel kot izgnanec, ne da bi bil interniran.

* **Razbojniška romantika.** Ugrabitve nemškega inženirja Richterja v Olimpu obrača splošno pozornost na romantično življenje razbojnikov v grških gorah; s svojo smelostjo in drznostjo so dosegli grški roparji „svetovno

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Dobro si pogodil, Pavluša! — je dejala. — Pošteni ljudje so to... Malorus je zelo ljubezniv, in gospodična... Ah, kako je pametna! Kaj pa je ona?

— Učiteljica! — ji je kratko odgovoril Pavel sprehajaje se po izbi semintja.

— A! Pa siromašna je... Tako slabo oblečena... Oh, kako slabo! Ali se bo močno prehladila! Kje pa bivajo njeni starši?

— V Moskvi! — je dejal Pavel in vstopivši se pred mater jer resno in tiho dostavil:

— Glej, oče njen je — bogat trgovec z železom in ima mnogo hiš. Ker je stopila na to pot, jo je — zapodil... Vzgojena je bila na toplem, vse ji je bilo na razpolago, po čemer se ji je zahotelo... A sedaj pejde po noči sedem vrst* sama...

Ta povest jo je prevzela. Sredi izbe je stala, začudeno pregibal obrvi in molče gledala svojega sina. Potem je potihlo vprašala:

— Ali gre v mesto?

— V mesto.

— Eh! in... se nič ne boji?

— Ampak čemu? Lehko bi tukaj prenočila... Ležala bi pri meni!

— Neudobno! Lehko jo jutri zjutraj vidijo tukaj, a tega ni treba ne nam, ne njej.

Mati je zamišljeno pogledala skozi okno in tiho vprašala:

— Ne razumem, Paša, kaj je opasnega in prepovedanega v tem? Saj ni nič slabega, kaj?

Sama ni bila trdno uverjena, zato je hotela, da si ji sin potrdi. Mirno ji je pogledal v oči in s trdnim glasom dejal:

— Nič slabega ni in ne bo. In vendar grozi nam vsem — ječa. To si zapomni...

Njene roke so zatrepetale; z upadlim glasom je dejala:

— Ampak morda Bog da... da se še vse gladko izteče?...

— Ne! — je prijazno, ampak odločno odgovoril sin. — Kaj bi te varal. Ne izteče se dobro, ne.

In nasmehnil se je.

— Pejdi leč, utrujena si. Lehko noč!

Sama je ostala, stopila k oknu, obstala in gledala na cesto. Pri oknu je bilo hladno in motno. Vzdrnil se je veter in pometal sneg s streh malih zaspanih koč; zaganjal se je ob zid, nekaj šepetal in gnal po cesti bele oblake suhih snežink...

— Jezus, usmili se nas! — je tiho zašepetala mati.

Iz srca so ji vrele zmerom nove solze in kakor nočni metulji je slepo in žalostno trepetalo v njej pričakovanje gorja, o katerem je sin tako mirno in uverjeno govoril. Pred njenimi očmi se je razprostirala široka snežena

planjava. Hladno in tenko cvileč je plesal po njej kosmat, bel vetrer. Sredi planjave korači šibka, temna postava dekleta. Vetrer se ji zapleta med noge, privzdiguje ji krilo in ji trosi ostre snežinke v obraz. Težka je hoja, nožice se globoko vdirajo v sneg. Hladno je in neprijetno. Dekle se sklanja naprej, — podobna je bilki sredi motne ravnine v boju z jenskim vetrom. Na desno, na močvirju stoji kakor temna stena gozd, tam trepečejo in tožao šume tenke, gole breze in jelše. Iz daljave pomežikujejo luči iz mesta.

— Moj bog — umili se! — je zopet zašepetala mati, in zatrepetala od hlada in od strahu...

VII.

Dnevi so polzeli drug za drugim, kakor jagode na rožnem vencu, in se zlagali v tedne, mesece. Ob sobotah so prihajali k Pavlu prijatelji, in vsaki sestanek je bil kakor klin na dolgi, položni lestevici, ki je vodila nekam v daljavo in počasi dvigala ljudi, — njen konec ni bil viden.

Pojavljali so se zmerom novi ljudje. Tesno in dušeče je postajalo v mali izbi pri Vlasovih. Nataša je prihajala, vsa prezeblja in utrujena, ampak neizmerno vesela in živa. Mati ji je spleta nogavice in jih sama nateknila na nožice. Nataša se je izprva smejala, potem pa je obmolnila, zamislila in tiho dejala:

— Moja pestunja... je bila tudi čudovito dobra! Kako čudno, Pelageja Nilovna, — delavsko ljudstvo živi trdo, žalostno življenje,

in vendar je v njem več srca in več dobrote kot — pri teh!

Z roko je zamahnila nekam v daljavo.

— Glejte sebe! — je dejala Vlasova. — Pustili ste starše in vse... Ne da bi dokončala načeto misel, je vzdihnila in obmolnila; gledala je Nataši v lice in čutila je hvaležnost do nje. Na tleh je sedela pred njo, dekle pa je sklonilo glavo in se zamišljeno smehljalo.

— Starše sem pustila? — je ponovila. Kaj je to! Oče moje je glup in sirov... brat je enak... in pa pijanec. Starejša sestra — nesrečna, revna stvar, se je omožila s človekom, ki je bil mnogo starij od nje... Zelo bogat, dolgočasen in lakomen... Ampak za mamo — zaujo mi je žal! Preprosta je, kakor vi... drobna kakor miška... prav tako urna in plašna... Kako rada bi jo časih videla... svojo mamo!

— Revica! — je dejala mati in žalostno zmajala z glavo.

Dekle je hitro vzravvalo glavo in iztegnila roko, kakor da bi pahnila nekaj od sebe.

— O ne! Časih čutim tako radost, tako srečo!

Lice ji je pobledele, in plave oči se ji jarko začarale. Položivši svojo roko materi na rame ji je z globokim glasem, prav iz srca natiho in prepričevalno dejala:

(Dalje.)

*) Vrstja je dober kilometer.

slavo". Najznamenitejši med grškimi razbojniki je bil Athanas, junak množičnih razbojniških povesli "za mladost". Odvedel je berlinskega veletržca Izraela, za katerega je prejel ogromno odkupnino. Primerjati se more po smelosti temu razbojniku le še Kapadajkos, ki je bil leta 1874. strahota grškega pogorja. Po poklenu je bil zdravnik; na razbojniško pot ga je pogoltni umor, ki ga je nekdo izvršil nad njegovo nevesto, ne da bi ga oblastnje preganjale. Krvavo se je maščeval nad zločincem in ubežal v gore, kjer je postal poglavar razbojniške čete. Strah vseh bogatih ljudi in zlasti uradnih, je bil prijatelj vseh revnih in zatiranih, ki so ga slavili kot narodnega junaka. V osemdesetih in začetku devetdesetih se je kot razbojnik zelo proslavil lepi poročnik Vujikov, o katerem se danes poje narodna pesmi; ta je užival zlasti med ženskami velike simpatije. — O'lastnje vedo prav natanko za razbojnika, vendar ne ukrenejo drugega, kot da najemajo razbojnika za vodnike tujcev go gorah. Tako so tuji potniki vsaj deloma varni pred razbojniškimi napadi.

* **Najmodernejši samomor** je v poslednjem času postal samomor s pretiranim kajenjem. Ta samomor se izvrši tako, da samomorilec neprenehoma kadil. Najuspešnejše orožje so viržinke z l. 1910. Ampak tudi s cigaretami se človek lahko ugonobi, kar je nedavno dokazal danski trgovec v Kodanju, ki je pokadil vsak dan po 300 cigaret. V 27 mesecih jih je popušil skoro 200.000 in srečno umrl. — Z viržinkami si je nedavno tega končal življenje zadolžen budimpeštanski aristokrat. Odločil se je za samomor in pokadil jih je — 17.000. Po desetih mesecih jih je — nehal kaditi.

* **Kubelkove gosli.** Slavni češki virtuoz Kubelik, ki sedaj gostuje po vseh večjih mestih na Angleškem, igra na koncertih na gosli, za katere je dal pred par leti lepo vsotico 120.000 kron in katere je slavni profesor Joachim proglasil za najboljši instrument svoje vrste. Instrument je znan pod imenom "cesarske gosli". Stare so že skoraj 200 let in nad 100 let že ni nihče javno nanje igral, pa so vendar še kakor nove in bi šele včeraj prišle iz rok slavnega kremonskega izdelovalca gosli Antonia Stradivarija. Kubelik pravi, da bi jih sedaj ne prodal tudi za dvojno ceno. Le ene gosli so še, ki bi se morebiti mogle meriti s Kubelikovimi in te so gosli, ki jih je Paganini zapustil mestu Genovi in za katere so že ponudili 220.000 kron. Tega instrumenta, ki je še danes shranjen na magistratu v Genovi, pa ni izdelal Stradivari, ampak Guarneri.

* **Skrivnostna Amerikanka.** Eden najslavnejših pariških zdravnikov za živčne bolezni, dr. Le Monant des Chesnais, zdravi sedaj neko mlado Amerikanko, ki ne ve ničesar pozitivnega povedati o svojem imenu, pokolenju in svojih doživljajih. Zdravnik je mnenja, da je deklica v takem duševnem stanju, da ne more razločevati tega, kar je doživela od tega kar je brala. Večkrat namreč pripoveduje o dolgih potovanjih ter navaja imena mest in celo posameznih cest. Starši ali njeni sorodniki se doslej še niso zglasili.

* **Strašna tragedija.** Kmet Ivan Vlad iz Bileke se je vračal te dni iz semnja domov, kjer je izkupil za par volitev 500 K. Denar je izročil svojemu malemu sinu, ki ga je spremljal. Na cesti ju napade mož, ki s sekuro razkolje staremu Vladu čepinjo; sin mu je utekel. Ves upchan dosepe deček v hišo, kjer ga sprejme stara ženica in ga pelje v sobo, v kateri je spal njen sin. Kmalu čuje v sosednji sobi pogovor in na svojo grozo spozna glas očetovega morilca, ki pripoveduje svoji ženi, da pri starem ni našel denarja in da ga ima najbrž sin. Ves v strahu se splazi skozi okno, da gre po orožnike. Žena je povedala možu, da je Vladov sin v sosednji sobi. Mož vzame vrh, se bliža v temi peči, na kateri je spal mladi Vlad in zavidi dečka, ki je ležal na prostoru, ki mu ga je opisala žena. Ko mož ni v njegovih žepih našel denarja, položi truplo v peč. Med tem pride mladi Vlad v spremstvu žandarov; neznošen duh je prihajal iz peči, v kateri se je truplo žgalo. Sedaj šele je spoznal kmet Sturm, da je v temi zadavil — lastnega sina. Morilec in njegovo ženo so odvedli v zapore.

* **Dražji tobak — samo za avstrijsko ljudstvo.** V "Münchener Neueste Nachrichten" od 9. junija 1911 je v predvečernem listu na str. 12 naslednji in-serat: "Kadilec dobrih smotk postrežemo s ceneni in dobri kubi, portorikami, viržinkami, vseh vrst; trabuke, britanike prodajamo za 50 odstotkov ceneje kot avstrijska tobačna režija. Tovarna za smotke Harzer in sinovi, Deutsch-Neudorf (Saško)". — Kako je to mogoče? ... Pri nas se smotke zmerom bolj draže in v inozemstvu so mnoge ceneje. Kakšno sleparstvo tiči za tem? Kako more nemška trdka, ki mora plačati visoko carino, za 50 odstotkov ceneje oddajati tobačne izdelke kot avstrijska tobačna režija? Ali prodaja tobačna režija svoje izdelke tujim trgovcem za slepo ceno? Vse diši po nesolidnem ravnanju tobačne režije.

* **Družabni red po "božji volji".** Nedavno je izšla statistika, ki kaže, da je leta 1910 na Angleškem umrlo 119 ljudi od gladi, 54 v Londonu. Na drugi strani pa je po izjavi ministra Lloyd-Džordža na Angleškem 10.300 oseb, ki imajo nad 120.000 kron letnih dohodkov. Dvajset angleških trgovcev ima nad en milijon kron letnih dohodkov in še veliko več imajo vojvode in lordi. Anglija je, kakor znano, zelo pobožna dežela: praznik se natančno posvečuje, ampak glad krščanskega bližnjaka je sitemu normalnemu kristjanu deseta briga. Svoje krščanstvo ima, ki se kaj lepo sklada z malikovanjem mamona; ni jim do tega, da bi po svetopisemskem receptu z dobrimi deli si prislužili nebeško kraljestvo. Bogatini živijo na nebesa onkraj groba in imajo raje nebesa na zemlji. V tem naj bi jih tudi siromaki posnemali in naj bi položali večjo važnost na zemeljske dobrine, kot da se tolažijo z dvomljivim plačilom onkraj groba. Boljše: drži ga, kot lovi ga!

DOMAČE VESTI.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Sodrug volilci!** Zaradi ožjih volitev se ne dajte begati ne od klerikalnih ne od liberalnih agitatorjev in ne od listov teh strank. Sejati hočemo med vami nezaupanje in razdor. Vsekako pa bo naša stranka podpirala pri teh ožjih volitvah opozicionalne in napredne kandidate. Podrobno označimo svoje stališče v pondeljki številki.

— **Ljubljanska občinska avtonomija v rokah barona Schwarzja.** Deželna vlada je — kakor smo že poročali — odbila rekurz klerikalcev proti občinskim volitvam ljubljanskim. Klerikalci se nameravajo — ne iz stvarnih nagibov, ampak v slepi zlobi — pritožiti na upravno sodišče. Pa pride Schwarz, pa pravi, da bo klerikalni pritožbi priznal odločilno moč. Z drugimi besedami: dokler ne reši upravno sodišče klerikalnega rekursa, se občinski odbor ne sme konstituirati, toliko časa ostane na magistratu Laschanova komanda. Kar klerikalci v zvezi s Schwarzom počenajo z ljubljansko avtonomijo, je tako podla lumparija, tako kruto norčevanje iz ljubljanskega prebivalstva, da bo treba to cinično bando, ki ji je vsaka normalna resnoba tuja, temeljito na odgovor poklicati. To brezvestno tolpo, ki se igra z mestno avtonomijo, s samoodlobo in samopravo kakor svinja z mehkom, bo moralo kruto žaljeno ljubljansko prebivalstvo pregnati z magistrata.

— **Klerikalna rakova pot.** Statistika zadnjih volitev nam kaže, da je klerikalna stranka na Kranjskem že na poti z vrha v dolino in da je ljudstvo že začelo izpregledovati izdajalsko protiljudsko politiko te stranke. Ohranila je še vse mandate, ki jih je imela, ampak dočim je pri državnozbornih volitvah l. 1907 bilo od vsakih 100 volitev še dobrih 73 klerikalcev, jih je bilo letos le še 68. V vsaki stotinki volitev jih je pet pokazalo stranki militarizma, stranki oduševstva, stranki davčne butare svoj hrbet. Kamen, ki se sproži vrh gore, se toči s čez dalje večjo naglico v dolino! In sprožil se je že...

— **Čedno priznanje** je ušlo nehoti "Slov. Narodu", ki se v prav čedno luč postavlja. S kakšnimi nemoralnimi in brutalnimi sredstvi se je izdrževala propadla liberalna stranka na površju, dokler je ukazovala na magistratu. Med vrstami priznava liberalno glasilo, da so policiji čuvali in mestni uslužbenici bili zvesti kontingenti za liberalne kandidate, dokler je njihova stranka neomejeno vladala na magistratu, t. j. dokler je tem uslužbencem rezala kruh po svoji volji in po svojem preudarku. S tem pa že dokumentira živo potrebo, da se magistratni prostori temeljito prezračijo. To delo pa more izvršiti le socialna demokracija, zakaj klerikalna delegacija v mestnem zastopu utegne s svojim klerikalnim terorizmom le še povečati sedanje neznozne razmere na magistratu.

— **Idrija.** Članom društva "Splošne mladinske zveze" se tem potom naznanja, da priredi društvo v nedeljo, dne 18. t. m. skupni odhod na veselico v Sp. Idrijo. Zbirališče od 2. do 3. popoldne v prostorih rud. društva v Idriji. Mladenci in dekleta, pridite vsi!

— **Na naš list "Zarja"** nekateri gostilničarji in brivci v Idriji še sedaj niso naročeni. Delavci, zahtevajte povsod, kamor zahajate, naš list!

— **Idrija.** Pri nas je bilo dne 18. junija oddanih od 1286 državnozbornih volitev 1223 glasov. Od teh so dobili: Soc. dem. kandidat sodr. Anton Kristan 663, klerikalci Gostinčar 334 in liberalci Sieherl 201 glas. Praznih je bilo oddanih 20, neveljavnih pa 5 glasovnic. Dobil je torej sodrug Ant. Kristan 103 glasove več kot oba nasprotna kandidata. Od zadnjih volitev l. 1907. je napredovala soc. demokratska stranka za 139 glasov. Dasi ni pri teh volitvah vodila za mesto samo nobene posebne agitacije. Klerikalci so pridobili z volilno obveznostjo, ki so jo bili skovali sebi v korist,

od l. 1907. cele tri glasove, dasi so agitirali od hiše do hiše s pastirskim listom in z letaki, na katerih je bilo debelo tiskano, da je Kristan odpadnik od svete vere, ki mora biti vsakemu kristjanu svetjša od njegovega doma. Liberalci so se intenzivno trudili z agitacijo, letaki in velikimi plakati za g. Sieherla, vendar so šli od zadnjih volitev za 133 glasov nazdol. Prazne glasovnice je oddalo naše uradništvo. Znamenje, koliko je vredna volilna obveznost. Volitve so se mirno vršile, le klerikalci so raznašali o agitaciji nekaterih naših sodrugov neslane laži, da so se posluževali nedopustnih agitacijskih sredstev. Bilo pa je ravno nasprotno res; imamo volilca, ki je vsak čas pripravljen pričevati, da ga je neki klerikalec v civilisti obleki hotel prisiliti, naj mu glasovnico pokaže. Če mu je drago, ga lahko tudi z imenom povemo.

— **Idrijska okolica** je od l. 1907 lepo napredovala, zlasti Čekovnik od 2 na 28 glasov, Vojsko od 6 na 15, Črničev od 0 na 14, Dole od 2 na 18, Žiri od 87 na 128, le Sp. Idrija samo za 5 glasov. Svoje zaupnike je imela naša stranka razven Čekovnika povsod. V Godoviču, kjer je bil zadnjič 1 glas, jih je bilo sedaj 6. V Črničevu je volil neki klerikalec z dvema glasovnicama. Poklicani orožnik ga je vzel na protokol. Mož se bo vdrugič gotovo premislil, ko spozna, da je boljši en glas manj kot poskusiti strogost volilnega zakona.

— **Trnovo pri Ilirski Bistrici.** Kako so v našem okraju izšle volitve, je znano. A čeravno je zdaj končano, bodo vendar marsikoga zanimale še nekatere posameznosti iz volilnega boja. Tako n. pr. so klerikalci imeli tu kaj volilen shod, kamor so dekan in trije kaplani prignali nekaj svojih ovac. Svojo olikanost je na shodu kazal Žitnik. Ta inteligent je najprej vse nasprotniške kandidate imenoval cigane in s to katoliško sirovostjo je tako dolgo cigani, da je že njegovim kmetom postalo preneumno. Ko se je čutil dovolj varnega, je povedal, da je bil on tisti junak, ki je v parlamentu predlagal, da naj se napravijo na vseh svinjajih vrata na vzhodno stran in za vsakega prešiča posebej okna. (Zakaj ne še kopalnico, pa brivnico?) Potem se je bahal, da je tudi on glasoval za to, da se zapre meja. Pa je hotel biti humorističen in je mislil, da je napravil kdove kako duhovit dvotip rekoč: No, zdaj pa imate kugo na gobcih in parkljih. Nas socialnih demokratov je bilo nekoliko navzočih, ali zdelo se nam je vendar škoda polemizirati s takimi neumnostmi. Pri volitvah je bilo vse na nogah. Kaplan in dekan so letali kakor blazni po vseh vaseh in popisovali glasovnice, kjer so bile samo žene doma. Resni možje pa so se jim smejali.

— **Kdor pozna Kolinsko kavno primes,** se nič ne čudi, da se je ta kavna primes zelo priljubila slovenskim gospodinjstvom. Kajti Kolinska kavna primes je med vsemi izdatki te vrste najboljša. Kavi daje izborni okus, lepo barvo in prijeten vonj. V tem oziru je nobena druga cikorijska ne doseže. Poleg tega je Kolinska kavna primes tudi med vsemi najzdravnejša in se je zato porabi mnogo manj, nego katerekoli druge. Oavno zaradi tega je pa tudi med vsemi najcenejša. To so torej glavni vzroki, da se je Kolinska kavna primes tako zelo slovenskim gospodinjstvom priljubila, da ne marajo kupovati nobene druge.

— **Ubegli prisiljenec.** V torek je delal prisiljenec Ivan Zaufe pri stavbi nemškega gledališča. Ker se je vreme ravno nokaj zjasnilo, se mu je zahotelo po zlati svobodi, vrgel je lopato proč in pobegnil. Doslej se mu je posrečilo uiti paznim očem zasledovalcev.

— **Zgodaj so začeli.** Trije dečki so v neki kramarji na Mestnem trgu pokradli polagoma za 15 kron glavnikov. Posrečilo se jim je priti na sled. Ker so bili še vsi mladoletni, so bili samo posvarjeni. Pač pa je policija ovadila sodišču neko žensko, ki je dečkom pri tatvini dajala potuho. Vzrok je tudi tukaj socialna beda, ker morata oče in mati hoditi na delo v tovarno, da moreta preživljati rodbino. Deča pa ostane sama sebi prepuščena.

— **Iz pozabljenosti** je neki čevljarški pomočnik pobal svojem mojstru za 6 kron orodja in drugih stvari ter jih v svojem kovčku hotel odnesti. Ker pa ta izgovor ni obveljal, se bo moral zagovarjati pri sodišču.

— **Ljubezniva sinova** sta dva brata na Ilovici, ki sta se te dni doma prav v bratovski ljubezni pretepala in breala po notah. Ko ju je oče svaril in skušal razstati, sta ga začela z združenimi močmi pehati, mu strgala srajco, ga ranila na obrazu ter mu omajala 4 vaze.

— **Voz brez voznika** sta pripeljala večeraj dva konja k staremu vojaškemu skladišču. Ker pa konjem doslej magistrat še ne izdaja voznih listov, jih je dal stražnik spraviti v bližnji hlev.

— **Klub ljubljanskih diletantov** vpri-zori danes zvečer v areni Narodnega doma ob 8. uri dramsko študijo Jelovškove "Pijanec". Tudi kupleti in ples so na sporedu.

Trst.

— **Vsi strankini pristaši** so povabljeni na strankino zborovanje, ki bo 17. t. m. ob 8. zvečer v "Delavskem domu". Nihče naj ne manjka.

Goriško.

— **Razrušenja po strel.** Iz Kanala: Strela je udarila v petek 9. t. m. v žico telegrafa na postaji v Kanalu, je pretrgala ter preskočila na žico telefona, ki vodi k zvončnim bijalom na progi in v bločno hišico na postaji. Razbila je na drobne kosce telefon in aparat za dajanje signalov kakor tudi poleg stoječo hišico. Razen tega je poškodovala tudi severni in južni bločni aparat ter pretrgala dovodne žice na večih mestih. Ogibni čuvaj Peter Čerovac, ki se je nabajal v istem času v službi v bločni hišici, je sicer ostal pri življenju, ali oglušel je na eno uho popolnoma. Upanje je pa, da se mu sluh povrne.

— **Poneverjenja pri goriški mestni upravi.** Pri mestnem magistratu v Gorici so odkrili poneverjenja. Baje gre za zneske, ki so jih vplačale stranke za porabo vode. Poroča se tudi, da je eden izmed uradnikov že odpuščen zaradi teh odkritij.

Volilni izid v Istri.

1 volilni okraj (Koper): Rasmann (soc. dem.) — 2308, dr. Bennatti (ital. lib.) — 3948, Spadaro (ital. kler.) — 2947, Mandić (hrv. nar.) — 1549. Potrebna je ožja volitev med Bennattijem in Spadarom.

2 volilni okraj (Poreč): Lirussi (soc. dem.) — 210, Candussi-Giardo (ital. lib.) — 7113, dr. Laginja (hrv. nar.) — 3981. Izvoljen je Candussi-Giardo.

3 volilni okraj (Pulj): Lirussi (soc. dem.) — 1982, dr. Rizzi (ital. lib.) — 3576, dr. Laginja (hrv. nar.) — 3245, dr. Spadoni (ital. rad.) — 38. Potrebna je ožja volitev med dr. Rizzijem in dr. Laginjo.

4 volilni okraj (Podgrad): Izvoljen je Mandić (hrv. nar.) s 3490 od 3519 oddanih glasov.

5 volilni okraj (Buzet): Borano (soc. dem.) — 225, dr. Laginja (hrv. nar.) — 7714. Izvoljen je dr. Laginja.

6 volilni okraj (Volosko): Spinčić (hrv. nar.) — 5732, dr. Constantini (ital. nar.) — 793. Izvoljen je Spinčić.

Volitev v Gorici.

Volilo se je na treh voliščih. **Rezultat I. sekcije** (deželna dvorana): Vpisanih volitev 1683, volilo jih je 1198. Veljavnih glasovnic 1185, neveljavnih 18, praznih 4. Gosetti — 78, dr. Franko — 279, Ussai — 657, Benko — 96, Uim — 38, Kropsch — 30.

Rezultat II. sekcije (trgovsko-obrtna-zbornica): Vpisanih volitev 1552, volilo jih je 1099; veljavne glasovnice 1091, neveljavne 2, praznih 6, razpršene 3. Gosetti — 73, dr. Franko — 391, Ussai — 452, Benko — 71, Uim — 41, Kropsch — 60.

Rezultat III. sekcije (mestna dvorana): Vpisanih volitev 2062, volilo jih je 1513. Veljavne glasovnice 1489, neveljavnih 14, praznih 10, razpršene 3. Gosetti — 93, dr. Franko — 496, Ussai — 683, Benko — 116, Uim — 41, Kropsch — 60.

Dobili so torej glasov skupno: Gosetti — 244, dr. Franko — 1166, Ussai — 1792, Benko — 283, Uim — 120, Kropsch — 150, neveljavnih in razpršen h — 39.

Volitev skupno 3755. Absolutna večina znaša 1883. Potrebna je torej ožja volitev med slovenskim narodnjakom dr. Frankotom in laškim liberalcem Ussajem.

Volitre v Istri.

V Pulju je bil izid volitev na posameznih voliščih sledeči:

1. sekcija: Lirussi (soc. dem.) 411, Laginja (hrv. nar.) 277, Rizzi (ital. nac.) 411, Spadoni (krš. soc.) 12.

2. sekcija: Lirussi 338, Laginja 241, Rizzi 319, Spadoni 8.

3. sekcija: Lirussi 346, Laginja 344, Rizzi 806, Spadoni 1.

4. sekcija: Lirussi 286, Laginja 236, Rizzi 347, Spadoni 6.

5. sekcija: Lirussi 284, Laginja 157, Rizzi 252, Spadoni 5.

6. sekcija: Lirussi 218, Laginja 196, Rizzi 192.

Veli Vrh: Lirussi 9, Laginja 275, Rizzi 45.

Sišan: Lirussi 24, Laginja 645, Rizzi 176.

Pomer: Lirussi 7, Laginja 262, Rizzi 75.

Fazana: Lirussi 10, Laginja 7, Rizzi 156.

Galežan: Lirussi 26, Laginja 2, Rizzi 340.

Mali Lošinj: Lirussi 23, Laginja 270, Rizzi 477, Spadoni 1.

Nerezine: Laginja 60, Rizzi 245.

Čunski: Laginja 35, Rizzi 61.

Unije: Laginja 45, Rizzi 70.

Sušak: Laginja 83, Rizzi 103.

Stopnice, balkoni, spomeniki, stavbni

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Cementne cevi v vseh merah, barvaste plošče

H. Suttner, Ljubljana

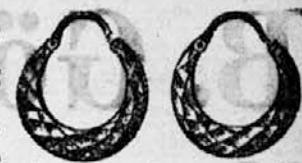
Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastonj in poštne prosto. ====

Izid volitev na Krasu.

O b č i n e	Leta 1911.				Leta 1907.			
	Kopač	Dr. Gregorin	Dr. Stepančič	Raztreseni glasovi	Kermelj	Štrekelj	Dr. Gregorin	Dr. Laharnar
Ajdovščina	4	138	44	—	—	113	—	38
Avber	5	45	12	—	—	117	—	7
Berje	27	6	30	—	2	32	7	52
Brestovica	77	12	29	—	—	98	—	58
Čerhiče	3	97	194	—	—	128	—	226
Dol-Otlica	—	18	106	—	—	13	—	169
Dutovlje	8	77	30	—	—	73	58	46
Gabrije	—	54	28	—	—	84	—	43
Gabrovica	3	8	38	—	—	38	—	63
Gojače	1	65	39	—	—	46	—	46
Gorjansko	54	20	41	—	11	119	—	28
Kamnje	1	5	90	—	—	15	—	100
Kobjeglava	—	21	47	—	—	56	—	53
Komen	59	108	160	—	—	246	—	130
Kopriva	23	20	23	—	—	38	7	41
Sv. Križ	18	134	75	—	—	173	2	262
Lokavec	1	72	89	—	—	117	—	81
Loke	13	128	2	—	—	—	212	11
Mavhinje	72	76	5	—	—	168	—	5
Nabrdina	306	55	37	—	208	17	87	8
Naklo	42	279	98	—	13	289	51	87
Pliskovica	9	27	93	—	—	17	16	127
Povir	37	54	69	—	23	—	150	40
Repen	32	78	24	—	—	111	5	67
Rihenberg	3	262	203	4	—	221	—	298
Rodik	1	60	23	—	—	6	70	23
Selo	28	—	31	—	—	44	—	32
Sežana	34	206	10	—	37	12	180	79
Skopo	30	34	7	—	—	96	5	7
Skrilje	11	27	76	—	—	38	—	115
Slivno	57	4	1	—	—	70	—	2
Sempolaj	82	9	1	—	—	93	—	3
Škrbina	42	8	50	—	—	70	—	61
Šmarje	8	96	72	—	—	149	—	101
Štanjel	3	43	60	—	—	93	—	110
Štjak	3	47	109	1	—	74	2	93
Štorje	6	133	5	—	—	63	84	2
Temnica	65	13	140	3	8	127	8	129
Tomaj	23	67	70	—	—	—	63	117
Velikidol	5	8	70	—	—	5	—	85
Vojšičica	6	5	74	—	—	43	—	50
Vrtovin	—	44	60	—	—	58	—	83
Zgonik	78	95	47	—	53	129	53	31
Velike Žablje	4	48	28	—	—	—	—	—

Skupaj: Kopač 1284, dr. Gregorin 2806, dr. Stepančič 2540. Ožja volitev med dr. Gregorinom in dr. Stepančičem.

Izid volitev v goriški okolici.

O b č i n e	Leta 1911.				Leta 1907.			
	Dr. Tuma	Kocjančič	Fon	Raztreseni glasovi	Milost	Štrekelj	Gabrijelič	Fon
St. Andrež	93	40	116	—	105	6	28	163
Bilje	27	60	126	7	85	35	29	151
Čepovan	—	39	85	—	—	—	99	102
Dornberg	2	132	246	1	—	8	23	360
St. Ferjan	3	67	259	3	—	161	45	167
Grgar	4	17	85	3	—	104	2	98
Kojsko	7	179	373	—	—	47	402	358
Miren	58	102	133	—	59	3	106	219
Opatjeselo	3	56	141	—	16	89	35	177
Osek	—	46	115	—	—	44	1	133
Ozeljan	—	116	39	—	—	61	88	40
St. Peter	3	89	147	—	9	86	118	134
Podgora	189	150	190	3	215	44	133	263
Prvačina	—	63	90	—	—	74	112	52
Renče	1	53	68	—	—	13	155	164
Solkan	146	120	230	—	56	49	118	291
Sovodnje	40	20	150	—	23	20	50	172
Sempas	—	63	60	—	—	50	54	110
Gor. Tribuša	—	14	63	2	—	103	1	9
Tinovo	9	32	96	—	1	67	10	130
Vogrsko	—	51	116	2	—	—	33	152
Vrtolba	155	17	141	—	99	175	62	143

Skupaj: dr. Tuma 740, Kocjančič 1625, Fon 3069, razkropljenih 21. Izvoljen Fon z nadpolovično večino 341.

Izvoljeni socialisti.

Pri dosedanjih volitvah je bilo izvoljenih 44 socialistnih demokratov in sicer 27 nemških, 14 čeških in 3 poljski.

Nemški izvoljeni socialistni demokratje so sledeči:

Reumann (Favoriten I.), Adler (Favoriten II.), Skaret (Rudolfsheim), Schuhmeier (Ottakring I.), David (Ottakring II.), Ellenbogen (Brigittenau),

Seitz (Floridsdorf), Smitka (Ebreichsdorf), Toomschik (Liesing), Pernersdorfer (Dunajsko Novo mesto), Renner (Neukirchen), Weiguny (Linec III.), Pongratz (Gradec III.), Schacherl (Marjano Celje), Muchisch (Eisenerz), Abram (Inost II.), Glöckel (Jahimov), Hanusch (Kracov), Schäfer (Liberce okolica), Rieger (Dječini okolica), Seliger (Toplice okolica), Löw (Karlovi vari), Palme (Jahimov okolica), Dötsch (Heb),

Jokl (Wärbenal), Grigorovici (Čerunovice).

Češki socialistni demokratje:

Němce (Praga VII.), Winter (Smihov II.), Šmeral (Žižkov II.), Anst (Hladno), Černý (Slany), Jaroš (Češki Brod), Světný (Smihov okolica), Pik (Rokicany okolica), Modráček (Beroun okolica), Haberman (Plzeň okolica), Soukup (Plzeň mesto), Klička (Příbram okolica), Tomašek (Moravska Ostrava, okolica), Cingr (Radvanice).

Poljski socialistni demokratje:

Ręger (Tješin okolica), Daszynski (Krakov V.), Daszynski (Krakov okolica). (V krakovski okolici je tudi sodrug Klemensiewicz izvoljen za namestnika.)

V ožje volitve prihaja:

62 nemških socialistov, 28 čeških socialistov, 1 poljski socialist, 4 italijanski socialisti.

Delavsko gibanje.

Moč in delovanje strokovnih organizacij v Avstriji l. 1910.

Strokovna komisija na Dunaju je izdala poročilo o strokovnem gibanju v minulem letu. Z napeto pozornostjo je strokovno organizirano delavstvo pričakovalo poročilo, ker iz njega je razvidno: koliko je seperatizem, ali če hočete, avtonomizem češke soc. dem. stranke škodoval mednarodnim strokovnim organizacijam v Avstriji.

Posledica boja med češkimi avtonomisti in centralnimi zvezami, ki je v preteklem letu dosegel svoj višek je ta, da je 29.211 članov prestopilo iz centralnih v češke avtonomne organizacije; ker pa so centralne zveze med indiferentnimi delavci poiskale 14.520 novih članov se je numerična moč centralnih organizacij v minulem letu zmanjšala dejansko le za 14.691; število vseh strokovno organiziranih delavcev pa je v tem času naraslo za okroglo 18.000.

Prav neugodno je bilo minulo leto za krščanske, narodnjaške in sploh žolte bratce, ki poskušajo s „strokovnimi“ organizacijami. Odbiti so bili v minulem letu vsi atentati podjetniških organizacij, ki nimajo — oprte na krščanske in narodnjaške organizacije — nobene bolj goreče želje, kot da decimirajo centralne organizacije razredno zavednega proletarijata. Ampak temeljito se motijo podjetniki in njih pomagači, delavski odpadniki, če mislijo, da smejo brez kazni izpodkopavati trdnjavo, ki si jo je zgradilo avstrijsko delavstvo z velikim naporom in s težkimi žrtvami. Delavstvo ima puško zmerom nabasano, preskrbljeno je s smodnikom; bojne blaginje so napolnjene, tako da zre brez strahu na bodoče boje.

Finančno poročilo je zelo razveseljivo: denarni promet v minulem letu je znašal nad 20 milijonov kron. Za potno, brezposelno in izredno podporo so izdale centralne zveze okroglo dva milijona kron, za bolniško, invalidno, vdovsko in sirotinsko podporo okroglo 1 milijon in 373 tisoč kron, za stavkajoče in masreglovane 902 tisoč kron. Potne, brezposelne in izredne podpore so se v preteklem letu zmanjšale za 257.000 kron, bolniške, invalidne, vdovske in sirotinske podpore za 48.000 kron in podpore stavkajočim in masreglovancem za 1 milijon 346.000 kron.

Iz teh števil jasno izhaja, da je gospodarska kriza odnehala in da ne obtežuje več v tej meri strokovnih organizacij kot prejšnji dve leti in da mezni boji niso bili tako obsežni in dolgotrajni kot poprej.

Vsled tega so se strokovne organizacije v lanskem letu mogočno okrepile v finančnem pogledu. Za več kot 1 milijon in 603 tisoč kron je naraslo imetje centralnih zvez od 9 milijonov 773 tisoč na 11 milijonov 377 tisoč kron. Ta prirastek se je povečini dodelil rezistentnemu zakladu, namenjenemu strokovnim bojem; s tem je v bogati meri preskrbljeno za bojno leto 1913., ko potečejo v Avstriji domalega vse kolektivne pogodbe.

Statistika je znova dokazala, da gospodarske krize mimogrede oslabe strokovno organizacijo, ne morejo pa je omajati. Avstrijske osrednje zveze so vsled svoje medsebojne solidarnosti sijajno prestale gospodarsko krizo. Upati je, da ta solidarnost premaga tudi separatistične težnje češke socialne demokracije — ne siloma, ne od danes do jutri temveč s pametnim in energičnim izvrševanjem strokovnih nalog, ki mora avstrijskemu proletarijatu ustvariti enotno razredno-bojno organizacijo.

V prihodnem članku se ozremo na posamezne organizacije.

ZADNJE VESTI.

Volilni kompromis med nemškimi na prednjaki in klerikalci.

Dunaj, 16. junija. Ker so napredni volilci na Dunaju in tudi v Gradcu odpovedali svojim voditeljem pokorsčino in bodo glasovali pri ožjih volitvah proti klerikalcem, so se tudi dunajski klerikalci premislili in odstopili od krave kupčije. Sporočili so nemški narodni zvezi naslednji sklep: V obstoječih razmerah krščansko socialna stranka ne more dati splošne direktive za ožje volitev, odločitev v vseh posameznih slučajih prepušča deželnim strankarskim zastopstvom. — Nemška narodna zveza je sprejela klerikalno izjavo v vednost in prepušča tudi s svoje strani deželnim zastopom in okrajnim volilnim odborom odločitev. — Z ozirom na ta sklep je opravičeno upati, da bo klerikalizem 20. junija na Dunaju popolnoma raziran.

Vzajemna volilna pomoč socialistnih demokratov in Schönerjancev.

Prag, 16. junija. Socialistni demokratje bodo proti Bachmannu, Dammu, Zulegerju in plemenitemu Stranskemu, ki so znani iz zadnjega državnega zbora po podlih protidelavskih zahrbtnostih, podpirali Schönerjance. Schönerjanci so sklenili podpirati sodruga Pohla proti Simonu Starcku in sodr. Hillebrandu v Hebu.

Daszynski je odložil okoliški mandat.

Krakov, 16. junija. Daszynski, ki je bil izvoljen v dveh okrajih: v Krakovu in krakovski okolici, ohrani mestni mandat. V okolici stopi na njegovo mesto sodr. Klemensiewicz.

Poslanec Staruch nevarno ranjen.

Lvov, 16. junija. Bivšega posl. Timoteja Starucha so pristihi njegovega protikandidata napadli in s palicami tako obdelovali, da je nevarno ranjen.

Katastrofa v Trstu.

Trst, 16. junija. Kolikor se je doslej dognalo, je četrtkova katastrofa pobrala 19 človeških žrtev.

Boj za dedščino.

Bruselj, 16. junija. Zapuščinska razprava po umrlem kralju je končana; sodba se razglasi šele oktobra meseca.

Rop o belem dnevu.

Novi York, 16. junija. Včeraj je vdrl osem s samokresi oboroženih mož v hotel „Royal“, ustrahovali so uslužbence, oropali blaginje in s plonom zbežali. Ko je policija zasledovala roparje, so začeli le-ti streljati; šest jih je ušlo, dva sta pa vjeta. Mnogo policajev in pasantov je ranjenih.

Amnestija Albancev.

Carigrad, 16. junija. Sultan je pomilostil vse albanske vstaše, ki se udado in odlože orožje.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Malo reklame

Veliko izbire

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke cene

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

Vsem našim sodrugom in prijateljem toplo priporočamo

gostilno Pavla Sanzin

v Škedenju šte. 294.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivoga dobrega, puljenega 2 K; boljsega 3-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha 5-10 K; vefinega snežnobelega, puljenega 6-40 K; 8 K; puha sivoga 6-7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 30 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Nakupujoč oblačilno modno blago za dame in gospode blagovolite se ozirati na priporočljivo

— manufakturno trgovino —

Janko Češnik

— v Ljubljani —

Stritarjeva ul. — Lingarjeva ul.

- Popolna oprema za neveste. - Velika zaloga vsakovrstnega belega perilnega blaga v bombažu in platno v poljubni širokosti. Različne preproge, linoleji, zastori i. t. d.

Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarja“.

Lekarna pri „zlatem orlu“

v Ljubljani, Jurčičev trg šte. 2,

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih

je izvrstno krepilno sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabelosti. Cena kartonu K 1 20.

Dunajske kapljice zoper krč utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vinarjev, 6 steklenic K 1—

Za gospe in gospodične

ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodu zaostalega mesečnega pranja, ki obenem pospešuje pranje (menstruacijo). Cena kartonu K 1 50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okr. bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobačne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in inozemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Paul Vrtačnik

krojaški mojster

— Ljubljana —

Kolodvorska ulica 26 in Dunajska cesta 47.

Priporoča se sl. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela posebno gospodom železničarjem v napravo uniform po nizkih cenah.

Izgotavlja obleke v 12. urah.

Velecenjenim prijateljem in slavnemu občinstvu sploh vljudno naznanjam, da sem izstopil kot večletni poslovodja vinotoča tvrde Br. Novakovič v Sodni ulici in se popolnoma preselil v

v svojo hišo na Tabor 4 (na Škofovem)

kjer z največjo pozornostjo, dobro pijačo, kuhinjo in

— prenočiščem —

postrezam cenjene goste. Za gg. „čvičkarje“ imam starega pristnega dolenjca. Čez ulico znižane cene.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

J. Bole, gostilničar in posestnik.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Štravs, Škofja ulica.
Bizjak, Batoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolenec, Prešernova ulica.

Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Sitar, Florijanska ulica.
Zadel, Karlovska cesta.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Tenente, Gradaška ulica.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška.
Likar, Glince.

Milko Krapeš,

Zahtevajte najnovejši ilustrovani cenik, ki je ravnokar izšel in ga pošiljam poštne proste.

urar in trgovec, zaprisežen cenilec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3. - - - - -

Priznано pristne oljate in suhe

∴ cene nizke ∴ **barve** točna postrežba

PREMERL in JANČAR

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 20 nasproti Figoveca na debelo in na drobno. — Izborne emailne glazure, LAKI FIRNEŽ in ČOPIČI.

Vse v to stroko spadajoči predmeti.

Delniška družba pivovarna „Union“

— v Spodnji Šiški pri Ljubljani —

priporoča svoje izborno

- marčno, dvojno marčno in izvozno pivo -

Telefon št. 53.

v sodčih in steklenicah.

Telefon št. 35.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna razsvetljava, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.